

Resymé av Loge Nr.11 Veøys' historikk

opplest første gang ved 80-årsmarkeringen den 28.05.2002, 2. gang 18.05.2004

Br. OM, mine brødre. Etter som dette vårt siste offisielle møte for denne terminen har vi funnet det riktig å markere loge Veøys' institusjonsdag som er den 28.mai 1922. Jeg synes det er viktig at vi minnes vår loges' tilblivelse, både for våre eldre brr. og spesielt for de som senere er kommet til i vår orden.

Jeg vil derfor repetere det resymé av vår kjære Loge Nr. 11 Veøy's historie som jeg gjorde den 28.mai 2002 – ved vår loges 80-årsmarkering. Jeg har benyttet utdrag av tidligere jubileumsberetninger av det jeg har funnet mest interessant. Spesielt er oppstarten og tiden rundt krigen, trang økonomi, overlevelsesviljen og mangel på et permanent funksjonelt tilholdssted verdt et tilbakeblikk.

Det hele startet med at br. Olav Ødegård ble opptatt i Ordenen den 29.august 1918 i Ålesund. Han flyttet til Molde hvor han etter samråd med SS Sam Johnson tok på seg å arrangere et møte i Festiviteten i Molde. Møtet ble berammet til **den 10. januar 1921**. SS Sam Johnson sammen med brødre fra Ålesund, introduserte Odd Fellow tanken for et 50 talls innbudte. 24 av disse søkte om opptakelse og **Odd Fellow-broderforening stiftet**. Innvielse ble foretatt samme aften. Etterfølgende innvielser ble gjennomført i Logene Nr. 6 Rune og Nr. 7 Ragnvald Mørejarl.

Broderforeningen holdt først til i Sparebankens' 3. etasje, men flyttet deretter til Hotell Aleksandras annekts "Boulevard" hvor de holdt til frem til 23.mai 1922.

Det var i det foregående år arbeidet med å innrede logelokaler og anskaffe utstyr for en permanent etablering i Solemdals Møbelfabrikk's 2. etasje. Innsamlet egenkapital var på Kr 5.000,-, innredningen kostet 4.100 og el. installasjonen Kr 3.100,- husleien var Kr 800,-/år. Merk at det allerede på dette tidspunkt ble opprettet et "hjelpesfond" (depresjonstiden var ikke ennå nådd til Molde).

Navnet på den kommende Loge ble den 9. mai 1921 besluttet å være "Veøy" etter forslag fra Olav Ødegård.

Den høytidelige innvielse av lokalene fant sted den 27.mai 1922. Seremonien ble ledet av SS Sam Johnson og Str.Sekr, med representanter fra 5 herreløgere, en Rebekkaløge og de to høyest rangerte frimurere i Molde.

Logens Fribrev var datert 28.mai 1922 og denne dag ble logemøtet satt kl 1020. Etter at først 21 brødre var forfremmet i ulike grader ble **Loge Veøy instituert** som den 11. Odd Fellowloge i Norge med 33 medlemmer. Deretter ble Logens embetsmenn installert med Trygve A. Taraldsen som OM. Taraldsen reiste fra Molde i 1923 og Olav Ødegård ble valgt til OM i hans sted.

Den etterfølgende tid (mørketiden) frem til krigsutbruddet i 1940 var økonomisk sett en tung tid for Logen. (Dels pga. kostbar innredning og dels pga. **3 ganger dyrere institueringsutgifter** enn beregnet.) Det var liten ekspansjon i medlemsantallet i tillegg til at flere brødre av økonomiske grunner gikk over som passive medlemmer. Men på tross av dette maktet man å yte litt til utadvendt virksomhet. Offerviljen og interessen blant brødrene var stor. Aktiviteten på ettermøtene var preget av godt samhold. Det var foredrag, opplesninger, diskusjoner med fokus på de foreliggende problemer eller man spilte bridge og kasjong. Det må være fra den tiden vår utmerkede ordning med næringsnevnd skriver seg. Brodermåltidene ble som regel gjennomført i all enkelhet og alle holdt ut til kl 23.30 hvoretter UM kunngjorde at "*tiden for vårt samvær er omme*" noe som ble etterfulgt av alle.

Det ble også avviklet en rekke fellesmøter med fadderlogene i Kristiansund og Ålesund.

10 års jubileet ble feiret med festloge og etterfølgende festmåltid med Stor Sire, samtlige OM i funksjon og R. Str.repr. fru Groven samt innbudte gjester på egen kostnad.

I de etterfølgende år var det på tross av vanskelig økonomi og liten økning i antall medlemmer, et fremmøte på opp til 66% noe som vitner om stor interesse, godt samhold og givende ettermøter. Det å styre Logen i en så vanskelig tid ble gjennomført av Jørgen H. Vogt som hadde OM embetet i ti år – frem til 1934 da br.O.S.Nås overtok. Han var Loge Veøys' OM helt frem til 1949. 15 år i en tid med krig, okkupasjon, tap av logens lokaler, arkiver og eiendeler ved bombingene av Molde i 1940 - og deretter en vanskelig gjenoppbyggingsperiode.

Den 26. september 1940 ble det utstedt et sirkulære fra Storlogen til alle ordensenheter om at Odd Fellowordenen skulle opphøre med sin virksomhet innen 25. oktober 1940 etter påbud fra den tyske okkupasjonsmakt. 36 brødre mistet sin Loge, men ved å gå til frivillig oppløsning, fikk man ivarett Logens innsamlete midler. Under krigsårene kom brødrene sammen privat i mindre kameratgrupper uten noen form for logeaktivitet.

Nobel (Amtmann Kroghsgate 5)

I 1938 etter at P.Solemdal antydte krav om husleieøkning og trusler om oppsigelse fremmet br. Når tanken om kjøp av Cecilie Aarø's pensjonat, nåværende hotell Nobel i Amtmann Krogs gt. 5. Andelslag ble stiftet av 24 andelshavere og eiendommen kjøpt for Kr 70.000,-. Det skulle vise seg at bygningen ikke var egnet til logeaktiviteter når den samtidig skulle benyttes til hotell. I forbindelse med okkupasjonsmaktens påbud til landets ordensenheter om opphør og som følge derav, Loge Veøys' oppløsning, usikkerheten i forbindelse med krigsaktivitetene og frykt for konfiskering, ble det i ekstraordinær generalforsamling så vedtatt å selge hotellet for Kr 133.000,- mot en stemme.

Etter krigen, nærmere bestemt den 4. juni 1946, ble alle medlemmene pr.09.04.40 forespurt om de ønsket å fortsette som aktive medlemmer. De som i krigsårene hadde vært medlemmer av NS var utelukket fra ethvert medlemskap. 3 var døde og noen hadde reist fra Molde men, 26 gav positiv tilbakemelding av de 36 medlemmer Logen hadde før krigen.

Det første møtet var på Andreas Brunvolls kontor 19.10.45 hvor 13 brødre deltok. Det var som å starte helt på nytt igjen uten lokaler, uten utstyr og praktisk talt uten midler. Kontingenten ble fastsatt til Kr 5,-pr. måned og møter hver 14. dag.

Krigsskadetrygden for lokalet i Solemdalgården ble Kr 6.750,- og for utstyret Kr 5.032,-. Brødrene bidro i tillegg til sammen med Kr 918,-.

I disse trange kontorlokaler holdt man møter frem til 13.01.1948 med i snitt 18 fremmøtte. Det var ikke plass til flere enn 21 medlemmer. Det var så trangt at da br. Klaus Kirkhorn skulle tildeles veteranjuvel og vandringen fra OM. til de tre andre stolene skulle foregå, skjedde det ved at de snudde seg på stedet. Ettermøter og festligheter var i denne tiden gjennomført på kafé "Stratos".

Den vakre løftebok hvorfra vi alle her har fått opplest våre løfter var en gave fra Oslo-logene under vårt 25-årsjubileum markert den 27.05.1947. Selv om forholdene var kummerlige ble logearbeidet gjennomført med iver og begeistring. **Innvielser og gradpassinger ble i denne tiden gjennomført i logene Rune og Ragnvald Mørejarl.** Ved utgangen av denne perioden var det kun 29 medlemmer i Logen og grunnen var at det simpelthen ikke var plass til flere.

Betydelig bedre ble det når man den 22.01.1948 flyttet til møtelokalene i **Kneipbrødfabrikken.**

Lokalet ble innviet 17. februar 1948. Det fungerte, men innvielser måtte fremdeles gjennomføres i nabologene. Dette var en rik og aktiv tid for logen, men hele tiden drøftet man om å skaffe logen et permanent tilholdssted.

Husnemnd ble opprettet, Storlogen kontaktet og tomt stilt til rådighet av br. Rønning, men dessverre uten resultat. Alternative løsninger ble vurdert: Nevnes kan Rauma Saftpresseri, Avsnittskommandoen, påbygging av Bergsbakks' hus i Romsdalsgata, "Harmonien", loftsetasjen i Schistadsbygget og andre nybygg eiet av brr. og også leie av del av "Lubbenes", leie i fellesskap med andre på Alexandra – alt ble utredet og forkastet.

På denne tid fikk Lønsetgården pålegg om å bygge større enn planlagt og tilbud om leie av toppetasjen ble mottatt. På tross av Storlogens advarsler om så store investeringer for en liten Loge i annen manns eiendom, vedtok en enstemmig Loge (med 37 medlemmer) allikevel å sette i gang innredningsarbeidet. Dette ble endelig godkjent av Storlogen den 11.oktober 1949. På grunn av mangel på materialer og arbeidshjelp ble ikke lokalene ferdige før våren 1950 til en samlet kostnad på Kr 63.000,-. Innvielse ble gjennomført 06.mai med representanter fra Storlogen og alle de andre logene i vår nærhet med til sammen 75br.

I Sluttverset i br. Ødegårds prolog står det:

*"Vi har funnet et sted hvor vårt alter skal stå
 "og den vei vi i fred kan gå frem for å nå inn i vennskapets sinn
 "og ad kjærlighets trinn opp mot sannhetens hall.
 "Gud gir krefter og mot til å følge vårt kall.*

Nå fulgte en fremgangsrik tid for loge Veøy, medlemstallet økte, og den økonomiske situasjon utviklet seg tilfredsstillende.

Den 28. mai 1952 ble 30-årsjubileet høytidelig markert

Samkvemmet med logene i Kristiansund forbedret seg ytterligere. I tillegg til å besøke hverandre på vanlige logekvelder ble det arrangert logestemner over 2 dager, lørdag og søndag. I 1950-årene ble det også foretatt flere innvielser og gradpasseringer av brr. fra broderforeningen på Sunndalsøra. (Loge Driva fra Sunndalsøra kom med fra april 1972). Det ble på disse møter holdt foredrag, avviklet festloger, tildelinger av veteranjuveler osv.

Det var ikke like enkelt med forbindelse til Ålesund på grunn av fergeforbindelsen, men kontakten var allikevel god og vi fikk flere ganger besøk av Odd Fellowkoret i Ålesund. Med Leir nr. 4 De Tre Søyler til hvis distrikt vi da tilhørte, var kontakten god. Loge Bjarg fra Åndalsnes var den nabologe i vårt distrikt vi av kommunikasjonsmessige årsaker hadde minst kontakt med. (Fanne og Bjarg har for tiden årvisse sammenkomster.)

Det kunne til tider være trangt om plassen i forværelset, som også ble benyttet til selskapslokale. Da muligheten bød seg ble det vedtatt å leie toppetasjen på den nye fløyen som husverten oppførte. Den 4. oktober 1960 kunne man ta i bruk de nye selskapslokaler. Kostnadene for dette beløp seg til Kr 55.000,- inkludert møbler og løs innredning. Molde Håndverkerforening bidro med et rentefritt lån på Kr 15.000,- mot at de kunne benytte lokalet til sine onsdagsmøter, noe som kulminerte og siden opphørte helt. Kr 27.000,- ble tatt opp som lån hos brødrene og etter hvert ettergitt. Dugnadsinnsatsen besto i tilveiebringelse av materialer og rydding, det vesentlige ble utført som leiet arbeide.

Den 26. mai 1962 ble 40-årsjubileet høytidelig markert med festloge og brodermåltid i logelokalene med representanter fra samtlige loger i fylket og leir nr 4 De Tre Søyler. Det var 88 medlemmer ved utgangen av jubileumsåret.

Rebekkaloge nr. 32 Hild ble instituert 2. mai 1964. Den hadde sin opprinnelse fra 1950-årene som en dameklubb bestående av hustruer av logebrødrene. Rebekkaforening ble startet i 1960 som etter 4 år resulterte i dannelsen av loge nr 32 Hild. De hadde dine møter i Loge Veøys' lokaler. Loge Hild er meget aktiv og har i dag ca 125 medlemmer. Loge Hild er fadderloge til en ny rebekkaloge som er planlagt instituert i oktober i år og skal bære navnet Mali.

Men, det er det daglige arbeidet som teller og det måtte ha fungert utmerket i vår Loge for, ved den neste 10-års milepel, **Loge Veøys 50-årsjubileum i 1972** var det hele 112 medlemmer. Jubileet ble feiret på behørig vis med representanter fra: Storloge, nabologer, Rebekkaloge Hild, Tempelridderne og Molde Kommune.

Den økonomiske stilling bedret seg også etter hvert takket være brødrenes offervilje. Molde Menighetspleie mottok en gave på Kr 10.000,- fra Logen ved dette jubileum.

Det vil føre for langt å liste opp de donasjoner og gaver de enkelte har bidratt med når noe måtte anskaffes eller fornyes. Men, jeg tror ikke noen vil føle seg forbigått når jeg nevner det vakre maleriet skjenket til vår Loge ved 50-årsjubileet av Eks.OM Johan Iversen. Det pryder trappegangen til logesalen og gir oss alle den siste påminnelse om å *være mot andre som du vil at andre skal være mot deg*, før vi forlater Logen.

Etter råd fra Nemnda for Logens Styrkelse og Ekspansjon ble de kommende embedskollegier veiledet til stadige forbedringer i form av innholdsrike logemøter og trivelige ettermøter med stadig økende medlemstall som resultat.

Den neste 10-årsperiode var begivenhetsrik. Medlemstallet økte til over 130 brødre. En tid var vi oppe i 140 medlemmer men, 24 av disse fulgte med da **Loge Nr 101 Fanne ble instituert 26. oktober 1979**. Det ble så for en tid lagt en demper på nyrekrutteringen for at Loge Fanne lettere skulle få anledning til å øke medlemstallet.

I dag er loge Fanne en aktiv loge med ca. 100 medlemmer som vi med stolthet er fadder for og som nå planlegger gjennomføringen av sitt 25-årsjubileum i oktober i år.

Ved Loge Veøys 60-årsjubileum i 1982 var det 116 medlemmer, og en kontingent på Kr 35,-. Jubileet ble som sedvanlig feiret på behørig måte med representanter fra både fra Storloge og de øvrige loger i fylket. Fra vår fadderloge Fanne ble det overrakt en kopi av Thomas Whildey's minnestatue støpt i bronse.

Utvidelser og oppussing av bla. forværelse, garderobe og selskapslokale med salongavdeling, ble innredet på dugnad og nye salongmøbler anskaffet.

Men, logelokalene var i 4. etasje uten heis og det var anstrengende for eldre medlemmer og når varer skulle bringes opp og ned. Det var etter hvert blitt så mange Odd Fellow's i Molde at det på nytt ble fremmet ønske om å gjenoppta arbeidet med å skaffe logene et eget og mer velegnet hus.

Nye forslag ble fremmet med jevne mellomrom som: Smiths Venner's hus på Øvre Fuglset i 1984, prosjektet i Solliveien i 1987 og tilbud fra Frimurerlogen i 1989, alt ble igjen vurdert og forkastet. Nye investeringer i de eksisterende lokaler måtte til og det hadde vår loge ikke økonomi til på egen hånd, og for å få en mer rettferdig husleiefordeling mellom de tre logene ble så Molde Logesameie stiftet 01.04.91.

Loge Veøys' 75-årsjubileum i 1997 ble feiret og markert på behørig måte med Storloge og alle nabologer til stede. Festlogearrangementet og festmiddagen ble avviklet i sin helhet på Alexandra.

Av sosiale tiltak, i tillegg til våre bidrag til det som styres fra sentralt hold på landsbasis, har vi deltatt i en del lokale aktiviteter.

I tillegg til mindre økonomiske bidrag til institusjoner og humanitære organisasjoner som hvert år søker oss om støtte, vil jeg nevne:

- Pengegave til Molde Menighetspleie ved Logens 50-årsjubileum, som sagt.
- Haveanlegget ved Molde Alders og Sykehjem utført og overrakt til byens 150-års jubileum.
- Ombygging og oppgraderingen av et etterlengtet funksjonelt oppholdsrom i 1. etg. i Molde Aldershjem, som i sin helhet ble utført og bekostet av medlemmene og overrakt ved vår loges 75-års jubileum i 1997.
- Et større pengebeløp ble innsamlet og gitt til fornyelse av musikkinstrumenter til Byens skolekorps ved Odd Fellow Ordenens 100 års jubileum i Norge.

Det å ha et eget permanent og funksjonelt tilholdssted har den største betydning for alt en Odd Fellow Loge skal beskjeftige seg med.

Frem til i begynnelsen av 2001 har Odd Fellow Ordenen i Molde som sagt hatt tilholdssted i leide lokaler på ulike steder i byen men, i 1996 gikk de tre Odd Fellow Logene i Molde sammen om å kjøpte dette huset. Den 28. april 2001 kunne br. Ivar Gulseth bla. fremføre fra sin prolog:

”En snart 80års drøm er blitt virkelighet

”Men veien har vært lang fra innvielse en gang

”Av logens første sal i møbelfabrikken Solemdal

Vår gave til våre omgivelser og vårt nærmiljø ved denne 80-årsmarkering er det store løft som hver enkelt, direkte eller indirekte har bidratt med gjennom dette byggeprosjektet. Det har både resultert i forskjønnelse av huset her i Strandgata og også gitt oss bedre mulighet til ikke bare å fortsette men, også et bedre grunnlag til å prøve og utvide de samfunnstjenester som vi allerede har påtatt oss og som vi fortløpende utfører.

EksOM i loge Fanne br. Kåre Samdals store innsats i dette prosjektet vil for alltid bli husket. Han selv fikk dessverre ikke oppleve fullførelsen da han gikk bort og døde i november 2000.

Til slutt vil jeg takke alle de trofaste mattransportører for det de i årevis har ytt av tid og resurser både til beste for samfunnet og den Logen de tilhører. Uten denne innsats hadde det nesten blitt uoverkommelig å bære den økonomiske belastning vi har påtatt oss med dette huset.

Vi har således handlet i tråd med Storlosjens formaning, nemlig å gjennomføre tiltak som vil bidra til større synliggjøring av landets Odd Fellow losjer.

Jeg håper og tror at det fra nå av vil bli lettere å møte forståelse i vårt samfunn for det vi driver med og derved øke interessen for Odd Fellow Ordenen, og forhåpentlig en enda større ekspansjon

Vi skal betrakte dette huset som et redskap som kan gjøre det lettere for oss å leve opp til vår ordens intensjoner og vi skal til enhver tid ha våre pionerers utholdenhet og pågangsmot i tankene og minnes dem i takknemlighet. Gratulerer med 82 –årsdagen den 28. mai mine brr.

Karl-Fredrik Leirvik
Eks.OM